Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

11. dubna 2013 *

„Životní prostředí — Aarhuská úmluva — Směrnice 85/337/EHS — Směrnice 2003/35/ES — Článek 10a — Směrnice 96/61/ES — Článek 15a — Přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí — Pojem ‚přiměřené náklady' soudních řízení"

Ve věci C-260/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU podaná rozhodnutím Supreme Court of the United Kingdom (Spojené království) ze dne 17. května 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 25. května 2011, v řízení

The Queen, na žádost

Davida Edwardse,

Lilian Pallikaropoulos

proti

Environment Agency,

First Secretary of State,

Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, vykonávající funkci předsedy čtvrtého senátu, J.-C. Bonichot (zpravodaj), C. Toader, A. Prechal a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. září 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za L. Pallikaropoulos R. Buxtonem, solicitor, a D. Wolfem, QC,

— za vládu Spojeného království C. Murrell a J. Mauricim, jako zmocněnci, ve spolupráci s R. Palmerem, barrister,

* Jednací jazyk: angličtina.

— za dánskou vládu S. Juul Jørgensenem a V. Pasternak Jørgensen, jako zmocněnci,

— za Irsko E. Creedon a D. O'Haganem, jako zmocněnci, ve spolupráci s N. Hyland, barrister-at-law,

— za řeckou vládu G. Karipsiadesem, jako zmocněncem,

— za Evropskou komisi P. Oliverem a L. Armati, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 18. října 2012,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 10a pátého pododstavce směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, s. 40) a čl. 15a pátého pododstavce směrnice Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění (Úř. věst. L 257, s. 26), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 (Úř. věst. L 156, s. 17, dále jen „směrnice 85/337" nebo „směrnice 96/61").

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu D. Edwardse a L. Pallikaropoulos proti Environment Agency, First Secretary of State a Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs, ve věci povolení provozu cementárny, vydaného Environment Agency. Žádost se týká otázky, zda je s unijním právem slučitelné rozhodnutí House of Lords, ukládající L. Pallikaropoulos, jejíž opravný prostředek byl zamítnut jako neopodstatněný, náhradu nákladů řízení protistrany.

Právní rámec

Mezinárodní právo

3 Podle preambule Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, která byla jménem Evropského společenství schválena rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. L 124, s. 1, dále jen „Aarhuská úmluva"):

„[...]

uznávajíce také, že každý jedinec má právo žít v prostředí zajišťujícím jeho zdraví a životní pohodu a že má povinnost, jako jednotlivec i spolu s ostatními, chránit a zlepšovat životní prostředí ve prospěch současných i budoucích generací,

majíce na zřeteli, že mají-li občané uplatňovat toto právo a dostát této povinnosti, musí mít přístup k informacím o životním prostředí, musí být oprávněni podílet se na rozhodování týkajícím se životního prostředí a musí mít přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí; uznávajíce, že v tomto ohledu mohou občané potřebovat pomoc, aby mohli využívat svých práv,

[...]

majíce zájem na tom, aby veřejnosti, včetně organizací, byly dosažitelné účinné soudní mechanismy, aby tak byly chráněny jejich oprávněné zájmy a právo bylo prosazováno.

[...]“

4 Článek 1 Aarhuské úmluvy stanoví pod nadpisem „Cíl“ následující:

„S cílem přispět k ochraně práva každého příslušníka současné generace i generací budoucích na život v prostředí příznivém pro jeho zdraví a životní pohodu každá smluvní strana zaručí právo na přístup k informacím o životním prostředí, podíl veřejnosti na rozhodování o otázkách životního prostředí a přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí v souladu s ustanoveními této úmluvy.“

5 Článek 3 této úmluvy, nadepsaný „Všeobecná ustanovení“, ve svém odstavci 8 stanoví:

„Každá strana zajistí, že osoby uplatňující svá práva v souladu s ustanoveními této úmluvy nebudou za svou angažovanost žádným způsobem finančně postihovány nebo pokutovány, pronásledovány nebo obtěžovány. Toto ustanovení se nedotýká pravomoci soudů jednotlivých států požadovat přiměřené náklady v soudních řízeních.“

6 Pod nadpisem „Přístup k právní ochraně“ článek 9 téže úmluvy upřesňuje:

„1. […]

2. Každá strana v rámci své vnitrostátní právní úpravy zajistí, aby osoby z řad dotčené veřejnosti

a) mající dostatečný zájem nebo

b) u nichž trvá porušování práva v případech, kdy to procesní správní předpis strany požaduje jako předběžnou podmínku,

mohly dosáhnout toho, že soud nebo jiný nezávislý a nestranný orgán zřízený zákonem přezkoumá po stránce hmotné i procesní zákonnost jakýchkoliv rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podle ustanovení článku 6 a v případech, kdy je tak stanoveno vnitrostátním právem a aniž by tím byl dotčen odstavec 3 článku 9, i dalších relevantních ustanovení této úmluvy.

[...]

3. Navíc – aniž by tím bylo dotčeno přezkoumání zmíněné výše v odstavcích 1 a 2 – každá strana zajistí, aby osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, měly přístup ke správním nebo soudním řízením, aby mohly vznášet námitky proti jednání, aktům nebo nečinnosti ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejího vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí.

4. Navíc – a aniž by tím byl dotčen odstavec 1 – postupy přezkoumání uvedené v odstavcích 1, 2 a 3 mají zajistit přiměřenou a účinnou nápravu, včetně právně přikázaných úlev ve vhodných případech, a měly by být čestné, spravedlivé, včasné a neměly by vyžadovat vysoké náklady. [...]

5. K zajištění vyšší účinnosti ustanovení tohoto článku každá strana zajistí poskytování informací veřejnosti o přístupu ke správním a soudním postupům přezkoumání a zváží zavedení vhodných podpůrných mechanismů k odstranění nebo snížení finančních a jiných překážek v přístupu k právní ochraně.“

Unijní právo

7 Podle článku 10a směrnice 85/337, jakož i článku 15a směrnice 96/61:

„Členské státy zajistí, aby v souladu s příslušnými předpisy vnitrostátního práva příslušníci dotčené veřejnosti, kteří:

a) mají dostatečný zájem, nebo v opačném případě

b) namítají porušování práva v případech, kdy to správní řád členského státu požaduje jako předběžnou podmínku,

měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným ze zákona a mohli tak napadat hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.

Členské státy stanoví, v jaké fázi mohou být rozhodnutí, akty nebo nečinnost napadeny.

To, co představuje dostatečný zájem a porušování práva, určí členské státy v souladu s cílem poskytnout zúčastněné veřejnosti široký přístup k právní ochraně [...].

Ustanovení tohoto článku nevylučují možnost předběžného přezkoumání správním orgánem a neovlivní požadavek, aby tam, kde to vyžaduje vnitrostátní právní řád, byly před předáním věci k soudnímu přezkoumání vyčerpány postupy správního přezkoumávání.

Každé takové řízení musí být spravedlivé, nestranné a včasné a nesmí být nepřiměřeně nákladné.

[...]“

8 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. 2012, L 26, s. 1) kodifikovala směrnici 85/337. Článek 11 odst. 4 druhý pododstavec směrnice 2011/92 obsahuje totožná ustanovení jako čl. 10a pátý pododstavec směrnice 85/337.

9 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/1/ES ze dne 15. ledna 2008 o integrované prevenci a omezování znečištění (Úř. věst. L 24, s. 8) kodifikovala směrnici 96/61. Článek 16 odst. 4 druhý pododstavec směrnice 2008/1 obsahuje totožná ustanovení jako čl. 15a pátý pododstavec směrnice 96/61.

Právo Spojeného království

10 Článek 49 odst. 1 jednacího řádu Supreme Court z roku 2009 (Supreme Court Rules 2009, SI 2009, č. 1603) stanoví:

„Podrobné posouzení nákladů bude provedeno dvěma cost officers jmenovanými předsedou soudu s tím, že:

a) jedním z nich musí být cost judge (Taxing Master of the Senior Courts)

a

b) druhým z nich může být vedoucí soudní kanceláře.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

11 D. Edwards napadl rozhodnutí Environment Agency, kterým byl schválen provoz cementárny včetně spalování odpadu v Rugby (Spojené království), z hlediska práva životního prostředí, a dovolával se přitom zejména neposouzení vlivů záměru na životní prostředí. V rámci tohoto sporu byla D. Edwardsovi poskytnuta právní pomoc.

12 Tato žaloba byla zamítnuta a D. Edwards podal odvolání ke Court of Appeal, přičemž se nakonec v poslední den jednání rozhodl, že v řízení nebude pokračovat.

13 L. Pallikaropoulos bylo na její žádost povoleno pokračování v řízení na podporu žalobce. Nesplňovala podmínky vyžadované k poskytnutí právní pomoci, avšak Court of Appeal souhlasil s omezením její povinnosti k náhradě nákladů řízení na částku 2 000 GBP.

14 Court of Appeal zamítl odvolání L. Pallikaropoulos a rozhodl, že ponese vlastní náklady řízení a rovněž snížené náklady řízení protistrany.

15 L. Pallikaropoulos podala opravný prostředek k House of Lords, kde se domáhala osvobození od povinnosti zaplatit záruku ve výši 25 000 GBP na předvídané náklady požadovanou tímto soudem. Tento návrh byl zamítnut.

16 L. Pallikaropoulos rovněž požadovala vydání ochranného opatření v oblasti nákladů řízení („protective costs order“), jehož účelem bylo omezit její odpovědnost v oblasti nákladů řízení pro případ zamítnutí jejího opravného prostředku. Tato žádost byla zamítnuta.

17 Rozhodnutím ze dne 16. dubna 2008 potvrdil House of Lords rozhodnutí Court of Appeal o zamítnutí odvolání a dne 18. července 2008 uložil L. Pallikaropoulos povinnost zaplatit odpůrkyním náklady řízení o opravném prostředku, jejichž částka měla být v případě, že se účastníci řízení nedohodnou na její výši, určena prostřednictvím Clerk of the Parliaments. Odpůrkyně předložily pro účely náhrady nákladů řízení dvě faktury ve výši 55 810 GBP a 32 290 GBP.

18 Příslušnost House of Lords přešla na Supreme Court of the United Kingdom, který vznikl dne 1. října 2009. V souladu s jednacím řádem Supreme Court z roku 2009 bylo podrobné posouzení nákladů řízení provedeno dvěma cost officers jmenovanými předsedou tohoto soudu. V této souvislosti L. Pallikaropoulos napadla rozhodnutí o nákladech řízení, přičemž se dovolávala směrnice 85/337 a směrnice 96/61.

19 V rozhodnutí ze dne 4. prosince 2009 cost officers uvedli, že jsou v zásadě příslušní k posouzení opodstatněnosti tohoto argumentu.

20 Odpůrkyně v původním řízení podaly v řízení o nákladech opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí k samosoudci Supreme Court of the United Kingdom a požadovaly, aby byl případ přidělen kolegiu složenému z pěti soudců, o čemž bylo nakonec rozhodnuto.

21 Toto kolegium rozhodlo dne 15. prosince 2010. Konstatovalo, že se cost officers měli držet svých pravomocí, jež jim svěřuje jednací řád Supreme Court z roku 2009, a v důsledku toho měli pouze vyčíslit náklady. Podle tohoto kolegia přísluší přezkum otázky, zda je toto řízení nepřiměřeně nákladné ve smyslu směrnice 85/337 a směrnice 96/61, soudu rozhodujícímu ve věci samé, který může rozhodnout buď *in limine litis* v rámci posuzování ochranného opatření v oblasti nákladů řízení, nebo současně s rozhodnutím ve věci samé.

22 Toto kolegium mělo rovněž za to, že otázka, zda je uložení nákladů řízení odpůrkyň L. Pallikaropoulos v rozporu s těmito směrnicemi, nebyla House of Lords zkoumána v rámci přezkumu ochranného opatření v oblasti nákladů řízení.

23 Za těchto podmínek se Supreme Court of the United Kingdom rozhodl přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Jak má vnitrostátní soud postupovat v rozhodnutí o nákladech řízení ukládaných jednotlivci, který neměl jako navrhovatel úspěch ve věci týkající se životního prostředí, s ohledem na požadavky čl. 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy, provedené článkem 10a [směrnice 85/337/] a článkem 15a [směrnice 96/61]?

2) Má být otázka, zda je soudní řízení ‚nepřiměřeně nákladné' ve smyslu čl. 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy, provedeného [těmito] směrnicemi, zodpovězena na základě objektivních kritérií (například s ohledem na schopnost ‚průměrného' jednotlivce dostát své případné povinnosti k náhradě nákladů řízení) nebo na základě subjektivních kritérií (s ohledem na prostředky, jimiž konkrétní navrhovatel disponuje) nebo na základě kombinace obou uvedených kritérií?

3) Nebo se jedná výlučně o otázku vnitrostátního práva členského státu, pouze s tím, že je nutné dosáhnout cíle stanoveného [těmito] směrnicemi, tedy že dotčené řízení nesmí být ‚nepřiměřeně nákladné'?

4) Je při zkoumání, zda řízení je, či není ‚nepřiměřeně nákladné', relevantní, že žalobce se ve skutečnosti nenechal odradit od zahájení řízení či pokračování v něm?

5) Je přípustné uplatňovat odlišný přístup k těmto otázkám i) ve fázi odvolacího řízení, nebo ii) ve fázi řízení o dalším opravném prostředku, než je tomu v řízení v prvním stupni?"

K předběžným otázkám

24 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je žádost, aby Soudní dvůr upřesnil smysl požadavku stanoveného v čl. 10a pátém pododstavci směrnice 85/337, jakož i v čl. 15a pátém pododstavci směrnice 96/61, podle kterého nesmějí být soudní řízení, na která se vztahují tato ustanovení, nepřiměřeně nákladná, a dále aby upřesnil kritéria posouzení tohoto požadavku, která může vnitrostátní soud uplatnit při rozhodování o nákladech řízení, jakož i rozhodovací prostor členských států při definování těchto kritérií ve vnitrostátním právu. V rámci posuzování případného nepřiměřeně nákladného řízení vnitrostátním soudem žádá předkládající soud Soudní dvůr rovněž o upřesnění, zda může soud zohlednit skutečnost, že účastník řízení, kterému může být uložena náhrada nákladů řízení, se ve skutečnosti nenechal odradit od zahájení řízení či pokračování v něm, a dále zda se může jeho posouzení lišit v závislosti na tom, zda rozhoduje v rámci řízení v prvním stupni, v odvolacím řízení nebo v řízení o dalším opravném prostředku.

K pojmu „přiměřené náklady" ve smyslu směrnic 85/337 a 96/61

25 Nejprve je nutno připomenout, že Soudní dvůr již rozhodl, že požadavek stanovený v čl. 10a pátém pododstavci směrnice 85/337 a v čl. 15a pátém pododstavci směrnice 96/61, že soudní řízení nesmějí být nepřiměřeně nákladná, nezakazuje, aby vnitrostátní soudy uložily náhradu nákladů řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2009, Komise v. Irsko, C-427/07, Sb. rozh. s. I-6277, bod 92).

26 Výslovně to vyplývá z Aarhuské úmluvy, podle které musí být unijní právní předpisy být „náležitě uvedeny v soulad" s úmluvou, jak vyplývá z pátého bodu odůvodnění směrnice 2003/35, která změnila směrnice 85/337 a 96/61, přičemž čl. 3 odst. 8 této úmluvy upřesňuje, že se nedotýká pravomoci soudů jednotlivých států požadovat přiměřené náklady v soudních řízeních.

27 Dále je třeba zdůraznit, že požadavek, aby náklady řízení nebyly nepřiměřené, se týká veškerých finančních nákladů vzniklých účastí na takových soudních řízeních (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek ze dne 16. července 2009, Komise v. Irsko, bod 92).

28 Nepřiměřenost nákladů je tak třeba posuzovat globálně s ohledem na veškeré náklady vzniklé účastníku řízení.

29 Kromě toho z požadavků jednotného použití unijního práva a ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které za účelem vymezení svého smyslu a působnosti neobsahuje žádný výslovný odkaz na právo členských států, musí být zpravidla v celé Evropské unii vykládáno autonomním a jednotným způsobem; tento výklad je třeba hledat při zohlednění kontextu tohoto ustanovení a sledovaného cíle (viz zejména rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, bod 37).

30 Z toho plyne, že ačkoli Aarhuská úmluva, jejíž čl. 9 odst. 4 stanoví, že postupy uvedené v odstavcích 1 až 3 nesmí být nepřiměřeně nákladné, ani směrnice 85/337 a 96/61 neupřesňují způsob, jakým je třeba posoudit náklady soudního řízení s cílem zjistit, zda je třeba je považovat za nepřiměřené, nemůže toto posouzení spadat pouze do působnosti vnitrostátního práva.

31 Jak je výslovně upřesněno v čl. 10a třetím pododstavci směrnice 85/337 a čl. 15a třetím pododstavci směrnice 96/61, je cílem sledovaným zákonodárcem Unie poskytnout dotčené veřejnosti „široký přístup k právní ochraně“.

32 Tento cíl vyplývá v širším pojetí z vůle zákonodárce Unie zachovávat, chránit a zlepšovat kvalitu životního prostředí a vést veřejnost k tomu, aby v tomto ohledu hrála aktivní roli.

33 Kromě toho vyplývá požadavek „přiměřených nákladů“ v oblasti životního prostředí z respektování práva na účinný prostředek nápravy, zakotveného v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, jakož i ze zásady efektivity, podle které procesní podmínky žalob určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z práva Unie, nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných právním řádem Unie (viz zejména rozsudek ze dne 8. března 2011, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-240/09, Sb. rozh. s. I-1255, bod 48).

34 Konečně dokument, který v roce 2000 zveřejnila Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů, nazvaný „Aarhuská úmluva, příručka k provedení“, nemůže podat závazný výklad této úmluvy, ačkoli z něj lze dovodit, že náklady řízení o opravném prostředku na základě Úmluvy či řízení směřujícího k uplatnění vnitrostátního práva životního prostředí nemohou být natolik vysoké, aby zabránily členům veřejnosti podat opravný prostředek, považují-li to za nezbytné.

35 Z výše uvedeného vyplývá, že požadavek stanovený v čl. 10a pátém pododstavci směrnice 85/337 a v čl. 15a pátém pododstavci směrnice 96/61, podle kterého nesmí být náklady soudního řízení nepřiměřené, znamená, že dotčeným osobám nesmí být bráněno zahájit soudní řízení spadající do působnosti těchto článků ani pokračovat v účasti na takovém řízení z důvodu finanční zátěže, která by z toho mohla vyplývat. Pokud má vnitrostátní soud rozhodnout o uložení nákladů řízení jednotlivci, který jako žalobce neměl úspěch ve sporu v oblasti životního prostředí, nebo obecně, pokud, jak tomu může být v případě soudů Spojeného království, má v dřívější fázi řízení zaujmout stanovisko k případnému omezení nákladů řízení, které lze uložit navrhovateli, jenž neměl ve věci úspěch, musí se ujistit, že tento požadavek bude dodržen, a přitom musí zohlednit jak zájem osoby, která chce hájit svá práva, tak obecný zájem na ochraně životního prostředí.

K relevantním kritériím posouzení požadavku „přiměřených nákladů“

36 Jak bylo upřesněno v bodě 24 tohoto rozsudku, Supreme Court of the United Kingdom žádá o upřesnění kritérií posouzení, která musí uplatnit vnitrostátní soud, aby při svém rozhodování o nákladech řízení zabezpečil dodržení požadavku přiměřenosti nákladů řízení. Tento soud se zejména táže, zda má toto posouzení objektivní, či naopak subjektivní povahu a v jakém rozsahu je třeba přihlížet k vnitrostátnímu právu.

37 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury mají v případě nepřesnosti unijního práva členské státy při provádění směrnice povinnost zajistit úplnou účinnost směrnice, a za tím účelem mají široký prostor pro uvážení volby prostředků (viz zejména rozsudek ze dne 9. listopadu 2006, Komise v. Irsko, C-216/05, Sb. rozh. s. I-10787, bod 26).

38 Z toho vyplývá, že stran prostředků způsobilých dosáhnout cíle účinné právní ochrany v oblasti práva životního prostředí bez nepřiměřených nákladů řízení je třeba zohlednit veškerá relevantní ustanovení vnitrostátního práva, a zejména vnitrostátní systém právní pomoci, jakož i režim ochrany v oblasti nákladů řízení, jako je například režim uvedený v bodě 16 tohoto rozsudku. Je totiž nutno zohlednit citelné rozdíly mezi vnitrostátními právními úpravami v této oblasti.

39 Jak již bylo uvedeno výše, musí se vnitrostátní soud, který rozhoduje o nákladech řízení, ujistit, že tento požadavek bude respektován, a zároveň musí zohlednit jak zájem osoby, která chce hájit svá práva, tak obecný zájem na ochraně životního prostředí.

40 Toto posouzení se tudíž nemůže týkat pouze hospodářské situace dotčené osoby, ale musí se rovněž zakládat na objektivní analýze výše nákladů řízení, a to tím spíše, že jak bylo upřesněno v bodě 32 tohoto rozsudku, soukromé osoby a sdružení jsou přirozeně povolány k tomu, aby sehrávaly aktivní roli při ochraně životního prostředí. Z tohoto hlediska se náklady řízení nesmí v určitých případech jevit jako objektivně nepřiměřené. Náklady řízení tak nemohou přesáhnout finanční možnosti dotčené osoby a v každém případě se nesmí jevit ani jako objektivně nepřiměřené.

41 Co se týče analýzy hospodářské situace dotčené osoby, nemůže se posouzení, které musí provést vnitrostátní soud, zakládat pouze na odhadovaných finančních možnostech „průměrného“ žalobce, jelikož takové údaje nemusejí mít mnoho společného se situací dotčené osoby.

42 Kromě toho může soud zohlednit situaci dotčených účastníků řízení, rozumné vyhlídky žadatele na úspěch, závažnost zájmů dotčených ve sporu pro žadatele i pro ochranu životního prostředí, složitost použitelného práva a řízení, jakož i případnou neuváženost návrhu v různých stadiích řízení (obdobně viz rozsudek ze dne 22. prosince 2010, DEB, C-279/09, Sb. rozh. s. I-13849, bod 61).

43 Je třeba rovněž upřesnit, že okolnost, na niž poukázal Supreme Court of the United Kingdom, totiž že dotčená osoba nebyla v praxi odrazena od svého postupu, sama o sobě nestačí pro konstatování, že řízení pro ni není nepřiměřeně nákladné ve výše upřesněném smyslu směrnice 85/337 a směrnice 96/61.

44 Co se konečně týče otázky, zda se má posouzení neexistence nepřiměřených nákladů lišit v závislosti na tom, zda vnitrostátní soud rozhoduje o nákladech v prvním stupni řízení, v odvolacím řízení či v řízení o dalším opravném prostředku, kterou rovněž uvádí předkládající soud, směrnice 85/337 a směrnice 96/61 takové rozlišování nestanoví a takový výklad by nebyl způsobilý plně respektovat cíl sledovaný zákonodárcem Unie, kterým je zajistit široký přístup k právní ochraně a přispět ke zlepšení ochrany životního prostředí.

45 Požadavek týkající se neexistence nepřiměřených nákladů soudního řízení tudíž vnitrostátní soud nemůže posuzovat odlišně v závislosti na tom, zda rozhoduje v prvním stupni, o odvolání nebo o dalším opravném prostředku.

46 Je tudíž třeba mít za to, že v případě, že vnitrostátní soud rozhoduje v rámci připomenutém v bodě 41 tohoto rozsudku o nepřiměřenosti nákladů soudního řízení v oblasti životního prostředí pro dotčenou osobu, nemůže své rozhodnutí zakládat pouze na hospodářské situaci dotčené osoby, ale musí rovněž provést objektivní analýzu výše nákladů řízení. Kromě toho může zohlednit situaci dotčených účastníků řízení, rozumné vyhlídky žadatele na úspěch, závažnost zájmů dotčených ve sporu pro žadatele a pro ochranu životního prostředí, složitost použitelného práva a řízení, případnou neuváženost návrhu v různých stadiích řízení, jakož i existenci vnitrostátního systému právní pomoci nebo režimu ochrany v oblasti nákladů řízení.

47 Naproti tomu okolnost, že dotčená osoba nebyla v praxi odrazena od svého postupu, sama o sobě nestačí pro konstatování, že řízení pro ni není nepřiměřeně nákladné.

48 Konečně nelze toto posuzování provádět podle odlišných kritérií v závislosti na tom, zda jde o rozhodnutí v prvním stupni, o odvolání nebo o dalším opravném prostředku.

K nákladům řízení

49 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Požadavek, podle kterého nesmí být soudní řízení nepřiměřeně nákladné, stanovený čl. 10a pátým pododstavcem směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí a čl. 15a pátým pododstavcem směrnice Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003, znamená, že dotčeným osobám nesmí být bráněno zahájit soudní řízení spadající do působnosti těchto článků ani pokračovat v účasti na takovém řízení z důvodu finanční zátěže, která by z toho mohla vyplývat.

Pokud má vnitrostátní soud rozhodnout o uložení nákladů řízení jednotlivci, který jako žalobce neměl úspěch ve sporu v oblasti životního prostředí, nebo obecně, pokud, jak tomu může být v případě soudů Spojeného království, má v dřívější fázi řízení zaujmout stanovisko k případnému omezení nákladů řízení, které lze uložit navrhovateli, jenž neměl ve věci úspěch, musí se ujistit, že tento požadavek bude dodržen, a přitom musí zohlednit jak zájem osoby, která chce hájit svá práva, tak obecný zájem na ochraně životního prostředí.

V rámci tohoto posouzení nemůže vnitrostátní soud své rozhodnutí zakládat pouze na hospodářské situaci dotčené osoby, ale musí rovněž provést objektivní analýzu výše nákladů řízení. Kromě toho může zohlednit situaci dotčených účastníků řízení, rozumné vyhlídky žadatele na úspěch, závažnost zájmů dotčených ve sporu pro žadatele a pro ochranu životního prostředí, složitost použitelného práva a řízení, případnou neuváženost návrhu v různých stadiích řízení, jakož i existenci vnitrostátního systému právní pomoci nebo režimu ochrany v oblasti nákladů řízení.

Naproti tomu okolnost, že dotčená osoba nebyla v praxi odrazena od svého postupu, sama o sobě nestačí pro konstatování, že řízení pro ni není nepřiměřeně nákladné.

Konečně nelze toto posuzování provádět podle odlišných kritérií v závislosti na tom, zda jde o rozhodnutí v prvním stupni, o odvolání nebo o dalším opravném prostředku.

Podpisy.